

Реферат на тему: "Михайло Батіг - представник літературної ниви з Тлумаччини"

Михайло Батіг

Реферат:

Михайло Батіг - представник літературної ниви з Тлумаччини.

План

1. Михайло Батіг - представник літературної ниви з Тлумаччини.
2. Інтимна лірика Михайла Батога.
3. Філософські мотиви в творчості літератора Тлумаччини.

Михайло Батіг - автор літературного альманаху "Волошки на долоні". Він у своєму житті зумів багато чого досягти. Але найбільший його здобуток - самоутвердження у творчості, це більш ніж переконливо засвідчують і анотації до його доробок. Саме видання "Волошки на долоні" наче підсумок більші чи менші ужинки тлумачан на ниві прози та поезії. І водночас дає всі підстави ствердно сказати: Михайло Батіг гідно репрезентує сучасну українську літературу.

У контексті сучасної української літератури поетична творчість Михайла Батога ще належно не осмислена критикою. Зрештою, вона від цього нічого не втрачає. А, може, й навіть виграє. Бо дає читачеві можливість повсякчас самотужки, а не за критичними орієнтирами "розтлумачувати" суть творчого стилю поета. Він, скажу прямо, за опануванням тем через рефлексії та асоціації дещо ускладнений для швидкого сприйняття. Але читач розважливий, думаючий завжди знайде у віршах Михайла Батога живильну силу для серця, розуму, пам'яті.

...Слова злітали
з безплідних дерев
Інеєм
За комір фуфайки
Іуда ішов по снігу
селом
босоніж спотикався
об зачинені двері сердець...

Загалом, на мою думку, поезія Михайла Батога має магічну силу стихії (незайманої води чи вихору (дідька) у спекотну днину), яка зашарпує у калейдоскоп свято-гріховного буття і шикує... шикує під міру прощення чи кари.

Народився в 1965 році в селі Кармазиновка, що на Луганщині. Зростав у селі Олеша. Закінчив Кам'янець-Подільський педінститут.

Поезія Михайла Батога вимагає інтелектуальних зусиль від читача. Розкутість форми, асоціативність мислення, з акцентом на розгорнуту метафору, вирізняє його

вірші з-поміж інших.

Друкувався в багатьох журналах і газетах України. Переможець Міжнародного конкурсу молодих українських літераторів "Гранослов" (м. Київ, 1995 р.), лауреат літературної премії ім. м. Чернявського (м. Луганськ, 2000 р.).

Член Національних спілок журналістів і письменників України.

Працює кореспондентом тлумацької газети "Злагода".

СПІВ СИНЬОГО ПТАХА

Дзеркало мого обличчя
у ньому
ще тліють риси
мого обличчя
але мене
вже нема
це буває тоді
коли вже нічого
не зосталось від сьогодні
коли в кишнях —
вітер
коли випито до дна
останній келих
я підходжу ближче
і бачу
як
мої очі
моє волосся
мої думки
стають чужими
укотре
старе потріскане дзеркало
насміхається з мене
а тому
не варто шукати
у ньому
моїх очей
мого волосся
моїх думок
не варто дивуватись
що в ньому
стоїть хтось чужий
з моїми очима
з моїм волоссям

з моїми думками
це буває тоді
коли старе
потріскане дзеркало
не бажає лукавити.
Коли приходить ніч
без стуку
вона входить
у мій дім
моя кров
розпечена лава
замерзає кригою
поперек горла
мій крик
захлинається тихо
у власнім шаленстві
до мене
приходить ніч
твого великого міста
вона приносить мені
не молитву
а древні гріхи князів
не ікони
а ідолів
умитих гарячим вином
ніч
плаче на моїм плечі
криком цнотливих полонянок
котрих за обідом
гвалтують
захмелілі старі
печеніги
ніч
кривавить мовчанням
рабів
великої нації
епох
золотої орди
і третього риму
щоночі
без стуку

ніч
входить в мій дім
сідає мені на коліна
обпалює
своїми тайнами
мій захмелілий спокій
ніч
цілує мене
твоїми устами
шепоче
твоїми словами
щоб уранці
померти в мені
твоїми надіями.

* * *

мені радили
покинь цю жінку
вона принесе тобі
біду
вони не знали
ця жінка — єдина
з-поміж усіх
котра
хоч щось
принесе мені.

* * *

усю ніч
я малював її портрет
з голубом на долонях
з трояндою на колінах
ранком
голуб злітав з її долонь
троянда падала з її колін
день
перемальовував її портрет.
Єдина втіха
обабіч
непідробним смутком
ржавіли дерева
і куталось
в пухкий шальок ночі

моє останнє бажання
в якому
я намагався
описати їй
спів синього птаха
але марно
вона мовила
що віднині
не переносить звуки флейти
і різні
дитячі вигадки
на кшталт синього птаха
а просто
хоче заміж
за цілком нормальну людину
яка здатна
не лише кохати тіло
але обгорнути
у вишуканий стиль
вона мала рацію
настільки
що я засумнівався
у доречності
наших з нею світанків
єдине втішало мене:
її сукня
ліловим відтінком
нагадувала синього птаха
у хвилини щастя.
Рибина
Мої пальці
дихають
у ритм
твого чекання
відшукуючи
опуклу витонченість
живота
на п'ятому місяці
вагітності
Занурюючи
мої пальці

у пругкість
цитринової шкіри
ти кажеш:
я — море
в якому плаває
лише одна рибина
Простирадла
крадуть тепло
твого тіла
Вікна
нахабно регочуть
з твоєї ніяковості
Стіни
ладні розчавити тебе
панелями
Мені жахно
від довершеної ідилії
мертвості
А тому
я беру у долоні
твою вагітність —
і ховаю від світу
(а під цитриноюю
шкірою моря
б'ється
беззахисна рибина).
У порожній кімнаті
Руки
що народжуються
з твого голосу
Крила
що виростають
з твого бажання
Ультрамарин
що спалахує
у твоєму погляді
У твоєму голосі
народжуються руки
(але нікому мене приголубите)
У твоєму бажанні
виростають крила

(але нікому мене вознести)
У твоєму погляді
спалахує ультрамарин
(але нікому мене зрозуміти)
холодні руки
твого голосу
байдужі крила
твого бажання
згаслий ультрамарин
твого погляду
наприкінці дня
в порожній кімнаті
Дорога втрат
вона сиділа
в розкладному кріслі
читала Євангеліє від Йоана
розклавши
обережок
пройдених доріг
став переконувати
що
найщасливіша моя дорога
та
котра привела до неї
відклавши
Євангеліє від Йоана
вона бачила
лише одну
мою пройдену дорогу:
ту
на якій я
найбільше втратив.
Твої листи
чужими
вагітними жінками
приходять
до мене
твої листи
твоїм листам
завжди затісно
в далекому світі

чужим
вагітним жінкам
завше
незатишно
в моїх снах
чужі
вагітні жінки
з моїх снів
ніколи
не читають
твоїх листів
з далекого світу
чому ж тоді
ти ніяковієш?
Поки горить свічка
жінка
яка на Святвечір
приходить на цвинтар
запалює свічку
залишає в тарілці кутю
ревно молиться
жінка
яка на Святвечір
приходить на цвинтар
колись
лежатиме в цій землі
але над її
могилою
не горітиме свічка
не замерзатиме кутя
не молитиметься ніхто
жінка
яка повертається
з цвинтаря
на Святвечір
думає
про єдину дитину
убиту в утробі.
Молитва на користь чужинцям
Із фантасмагоричного
1.

ми не знали Бога
ми молились
нашим проводирям
а тому
спершу
віддали чужинцям
своїх дружин
потім
віддали
своїх синів
а після
ми віддали
свою мову

2.

знову і знову
засукавши рукави
по лікті
із вогненною зброєю
на грудях
і диявольською посмішкою
на обличчях
вони топтали
землю наших предків
та ми не здавались
авжеж
ми не були антеями
але наша земля
давала нам сили
не бути рабами

3.

через дев'ять
місяців
вони повернули
наших дружин
через дев'ять
років
вони повернули
наших синів
через дев'ять
століть
вони повернули

нашу мову
але ми більше
не захищались
не гноїли
тілами чужинців
наші степи
не зрошували
власною кров'ю
гори
у нас було все
окрім рідної землі

4.

дев'ятсот дев'яносто дев'ять
світлових років тому
наші проводирі
сказали
щоб ми спершу
віддали чужинцям
своїх дружин
потім —
своїх синів
а після —
свою мову

5.

ми не знали
Бога
ми молились
нашим проводирям.

* * *

Іуда ішов по снігу
Вітер
рвав повіки очей
Хрестами
вросли у землю
хати
Дим лягав навзнаки
повією
щоб після
знятись до неба
І стати
святим духом

Іуда ішов по снігу
селом
Чорне вороння
камінням
падало вниз
"Ой чи є, чи нема
пан-господар дома?.."
Слова злітали
з безплідних дерев
Інеєм
за комір фуфайки
Іуда ішов по снігу
селом
босоніж спотикався
об зачинені двері сердець
Конвоїри
кидаючи жереб
ділили одяг Того
Хто мав прийти вчора
Іуда ішов по снігу
країною
п'яних пророків.
Розмова на дідовій млаці
Триптих
Груша
розказували
що на Спаса
як водиться
ще ніхто в роті
з рідних й крихти
не мав
(бабка освячувала
в церкві садовину)
я ж сидів малорічний
від дня зачаття
гріховного
як саме кохання батьків
під старою грушею
і гордо цмокав палець
знехтувавши давно
щедрими маминими грудьми

але раптом
дерево
хитре й лукаве
кинуло неподалік
свій плід
спокусивши мене малого
і змусило вперше
зіп'ястись на ноги
збоку
скрикнувши
сплеснула руками тітка
у вишиванці
неначе хотіла піднятись увись
я — йшов
розказували
це було на Спаса
ще ніхто в роті
з рідні і крихти
не мав
дід на порозі стайні
тер очі
в яких догорало літо
як догорає краса жінки
випита роками
Дід
власне
він ще ходив сам
стукався
костуром в землю
немов у дубові двері
коли вернувся
з німецького невілля
копиць вже не клав
не пас корову навіть
на мотузі
слабими грудьми
хапав повітря
мов рибина
виловлена нагло з води
його доїдала астма
але дід

ще любив запах сіна
переораної
плугом скиби землі
і все сине
від неба — до ожин
у моїх долонях
ночами
шептав "Отче наш"
та "Вірую"
І плакав тихо І страшно
через біль у тілі
й душі
надіявся що бодай
хоч з онуків
виросте щось путнє
знав достеменно
що помре
першим від бабки
переживе середущого сина
і цього року
на смуток мені
не зможе
копати копанку
Копанка
щороку
вона міліла
кришила свої ламкі береги
вкладала
грудками землі дно
мов бабка Параска
писанками
великодній кошик
щовесни
ми ішли з дідом
у самісінькій кут млаки
де він
знову
копав копанку
щодня
літом
в її прохолодній воді

я умивав
плоди груші
своє обличчя
і бабусині сни
сни
про те
як виросту
і копатиму людям
криниці
Я приходжу на дідову млаку, що пам'ятає
стару грушу і копанку з холодною водою, щоб поговорити...
Сага про сільську жінку
вона встає
коли Бог ще спить
розчісує волосся
доїть корову
будить захмелілого чоловіка
поснідавши
президент
згадує про те
з ким зустрічався вчора
що обіцяв народу
кого нагородив
помолившись
вона думає
що зварити їсти сьогодні
у що вдягнути дітей
коли заплатять
чоловікові на роботі
сільська жінка
не співає пісень
просто так
хіба захмелівши
на весіллі
на проводах
на хрестинах
президент
приймає високопоставлені
делегації
обіцяє виплатити
пенсії і зарплати

летить персональним літаком
на відпочинок
вона
народжує дітей
ходить щовесни за плугом
носить на базар сметану
просто так
сільська жінка
не співає пісень
хіба що
захмелівши
на весіллі
на проводах
на хрестинах
президент
підписує нові закони
вояджер
прямує у глиб всесвіту
Дніпро
несе свої води в море
вона
білить хату
вбирає наречену
обмиває небіжчика
аж тоді
коли Бог вже спить
сільська жінка
співає пісню.
Потяг, загублений їм часі
І.
"Агдам"
на столі
купейного столика
вгорі
лампочкою Ілліча
сонце
у шибці вікна
в конвульсіях муха
"А я з сестрою всю-ю ні-і-чку сто-ю...
маленькі руки
на Йордана

шукають пазуху матері
щоб зігрітись
і зігріти
сльози жінки
загубленої в снігах Сибіру
крихти хліба
на просмерділій
цинком статті
в газеті "Правда"
правда -
це "Агдам"
краплями крові
на губах
п'ятнадцятирічної повії
"Не-е та-а ро-о-змова-а,
не ті-ї сло-о-ва..."
пальці
вдавлюють гудзики
в тіло
стомленого баяна
і болять пам'яттю
про святу воду
Йордан
і дорогу в країну вічних снігів
вино
на столі
купейного столика
вгорі
згаса сонце
лампочкою Ілліча
у шибці вікна
мертва муха
завтра — Перше грудня*
але спершу
повія
окраєць хліба
і пляшка "Агдаму".
II.
Він
вкривається
тінню від лампи

його думи
летять спочивати
на зорю альдебаран
його зморене тіло
хоронить
правічна лава
його очі
наповнені
зоряним пилом
і порохом
рідного поля
він
вкривається тінню
від лампи
хімерний вогонь
обгорілого часу
язиком
злизує
зоряний пил
але не порох
в який він
перетвориться завтра
він дихає
зоряним пилом
незайманих досі галактик
він кашляє
сірим порохом
власного поля
його думи —
це тиф
зброярні
та авіаційні бомби
що падають
на голови остарбайтерів
двадцятий вік
потоптав його душу
мов траву-мураву
табун диких коней
він
вкривається
тінню від лампи

йому zostались
суха
дерев'яна постіль
і крихти землі
замість сліз
в ледь теплих очах
його думи
щовечора
летять
на холодну зорю
щоб поплакати.

III.

вона померла
чужим людям
залишила хату
онуку
(останньому)
почорніле срібло
узявши з собою
хвороби
вона померла
учора
післязавтра
її поховують
у родинному склепі
в якому лежить
чорна
дівоча коса доньки
те
що зосталось від неї
після заслання
авжеж
тета Марія
стомилась
тягнучи з собою
дев'ятий десяток літ
висохла
мов бадилля
пізньої осені
усміхалась
мені стражденно

з труни
так
вона стомила
від болю
від старості
від снів
я не піду
за її труною
а стоятиму
на подвір'ї церкви
як тоді
у Великодню неділю
коли п'ятирічним
розірвав на її шиї
дороге намисто
вона померла
оплакана дощами
між чужими людьми
її поховують
у фамільному склепі
серед своїх —
доньки
сина
старшого внука
чоловіка
усіх їх
вона
схоронила
пережила
переплакала
я стою
на підніжжі потяга
знаючи:
вона померла
бо хотіла
звільнити від болю світ.
* * *

На світанку
звідусіль
вони прийдуть
до мене

покладуть
у долоні
клаптик неба
заплачуть за мною
росами
скошених трав
зігріють
мою заляклу душу
теплом відмріяних жінок
на світанку
під мовчання
окільцьованих птахів
прийдете
щоб відспівати мене
але не кладіть мені
у долоні
неба
(в моїх очах
спочиватимуть зорі)
не плачте за мною
росами
скошених трав
(за мене відплакала
мати)
не голубте
мою заляклу душу
теплом
відмріяних жінок
(земля
зігріє мене вічністю)
На світанку
під мовчання
окільцьованих птахів
відспівайте мене:
я хочу
щоб ви згадали
якими бувають ранки.

Використана література:

Альманах літераторів Тлумаччини "Волошки на долоні".